

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleménye – Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a befektetési termékekkel kapcsolatos kiemelt információkat tartalmazó dokumentumokról

(COM(2012) 352 final – 2012/0169 (COD))

(2013/C 11/13)

Előadó: **Edgardo Maria IOZIA**

2012. szeptember 10-én az Európai Parlament és 2012. szeptember 11-én a Tanács úgy határozott, hogy az Európai Unió működéséről szóló szerződés 114. cikke értelmében kikéri az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság véleményét a következő tárgyban:

Javaslat európai parlamenti és tanácsi rendeletre a befektetési termékekkel kapcsolatos kiemelt információkat tartalmazó dokumentumokról

COM(2012) 352 final – 2012/0169 (COD).

A bizottsági munka előkészítésével megbízott „Egységes piac, termelés és fogyasztás” szekció 2012. október 25-én elfogadta véleményét.

Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság 2012. november 14–15-én tartott 484. plenáris ülésén (a november 14-i ülésnapon) 138 szavazattal, 4 tartózkodás mellett elfogadta az alábbi véleményt.

1. Következtetések és ajánlások

1.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) üdvözlözi az Európai Bizottság által előterjesztett rendeletjavaslatot, és úgy ítéli meg, hogy az összhangban van az európai jogalkotás hiányosságának pótlása érdekében tett kötelezettségvállalásokkal a lakosság befektetők védelme terén.

1.2 Az EGSZB kiemeli a jogalkotási aktus fontosságát, mely első alkalommal szabályozza az összetett pénzügyi termékek valamennyi esetét, illetve biztosítja azoknak a létrehozó típusától – legyen az bank, biztosító vagy befektetési társaság – független összehasonlíthatóságát. Ezen túlmenően értékeli az Európai Bizottság olyan kiegyensúlyozott megoldások keresésére irányuló erőfeszítését, melyeket egyidejűleg alkalmazhat mindenki.

1.3 Az EGSZB korábbi véleményeiben már kérte a világos, egyszerű és összehasonlítható egységes követelmények elfogadását, ennél fogva üdvözlözi a rendeletet. Reméli továbbá, hogy átvételre kerülnek a jelen véleményben megfogalmazott észrevételei, hogy a szabályozást egyértelműbbé, jogilag azonnal érvényesíthetővé és végrehajthatóvá tessük.

1.4 Az EGSZB megállapítja, hogy annak ellenére, hogy az utóbbi három évben rendkívül sok jogszabály látott napvilágot, még mindig nem sikerült elérni két alapvető célkitűzést: a piac teljes integritásának visszaállítását, valamint a teljesen integrált és mindenki számára nyitott piac megteremtését. A legutóbbi pénzügyi botrányok sajnos megmutatták, hogy a nemzeti felügyelő hatóságok részéről még mindig hiányzik a határozott, eltökélt cselekvés annak érdekében, hogy a gyakorlatban lehetővé tegyék azokat a további fellépéseket, amelyek óriási veszteségeket okoznak a betétesek számára, mint például a LIBOR kamatlábak manipulációja esetében. A belső piac teljes megvalósítása előtt továbbra is állnak akadályok, melyek célja a

nemzeti piacvezető társaságok kedvező helyzetének megőrzése. Nem történt jelentős előrelépés a jelzáloghitelek, a folyószámlák és a főbb szolgáltatások költségeinek összehasonlíthatósága és átláthatósága, az alaptermékek tartalma, bizonyos hátrányos helyzetű csoportok banki szolgáltatásokhoz való hozzáférése, a kollektív fellépések, a felhasználói és fogyasztói szervezetek cselekvési lehetőségeinek elismerése, a határokon átnyúló szerződések védelme, valamint a harmonizált vitarendezési eljárások terén, jóllehet ki kell emelnünk, hogy az Európai Bizottság igyekszik pótolni a szabályozási hiányosságokat.

1.5 Az EGSZB felhívja a figyelmet arra, hogy semmilyen előírás nem rendelkezik a harmadik országok előállítóira vonatkozó szankciók kiszabásának lehetőségéről, akik pedig nehezen vonhatók felelősségre az európai szabályok megsértése esetén. Javasolja, hogy ebben az esetben a közvetítők vállalják a költségeket és a felelősséget a rendelet esetleges megsértéséért. Ezen túlmenően javasolni kellene a főbb pénzügyi központoknak otthont adó harmadik országoknak, hogy fogadjanak el hasonló szabályokat és azokat illesszék be a Pénzügyi Stabilitási Tanács által kidolgozott irányelvek keretébe.

1.6 Az EGSZB megérti ugyan az Európai Bizottság érvelését a vizsgált rendeletben javasolt „kiemelt információkat tartalmazó dokumentum” (Key Information Document – KID), illetve a 2009/65/EK irányelvben előírt és az Európai Bizottság 2010. július 1-jei, 583/2010. sz. rendeletébe foglalt kiemelt befektetői információk (Key Investor Information Document – KIID) egyidejű érvényessége mellett, mégis szükségesnek tartja, hogy a tervezetnél korábban mérjük fel a pénzügyi befektetésekkel kapcsolatos két különböző dokumentum fenntartásának célszerűségét, és javasolja, hogy az Európai Bizottságnak a befektetési termékekről szóló rendelet hatálybalépésétől számított „két éven belül” lehetősége legyen a két eltérő modell összeolvasztására, egységesítve ezáltal a „kiemelt információkat tartalmazó dokumentum”-okra és az ÁÉKBV-ra vonatkozó előírásokat.

1.7 Az EGSZB nem ért egyet az Európai Bizottság azon döntésével, hogy felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat alkalmaz a szabályozás lényegi tartalmát illetően, melyek a rendelet közzétételét követően azonnal esedékessé válnak. Részletesebben a 8. cikk (2) bekezdése tér ki a felhatalmazáson alapuló jogi aktusokra: a dokumentumokba belefoglalandó kiemelt információk formája és tartalma részleteinek meghatározására, az esetleges egyéb információkra, az egységes formára – gyakorlatilag a rendelet 90 %-ára. A 10. cikk (2) bekezdése értelmében nyújtott felhatalmazás az információk tartalmára és felülvizsgálatának módzataira, illetve ezek esetleges módosítására vonatkozik. A 12. cikk (4) bekezdése értelmében kapott felhatalmazás végül a dokumentum rendelkezésre bocsátását érintő követelménynek való megfelelés teljesítésére, valamint e dokumentum rendelkezésre bocsátásának módjára és határidejére vonatkozik.

1.8 Az EGSZB határozottan ajánlja, hogy vizsgálják felül ezeket a javaslatokat és azokat a megfogalmazásokat – mint például a „kellő időben” és „súlyosan kockázatosnak” –, amelyek zavart vagy bizonytalanságot okozhatnak, valamint sürgeti az Európai Bizottságot, hogy pontosabban határozza meg a több tagállamban elkövetett bűncselekmények esetén alkalmazandó eljárásokat, illetve határozza meg a szankciók alkalmazására jogosult hatóságokat, mely szankciókat más esetekben az európai felügyeleti hatóságok szabják ki.

1.9 Az EGSZB elengedhetetlennek tartja a 15. cikkben szereplő, a jogviták alternatív rendezésével kapcsolatos javaslat harmonizálását az AVR-irányelvvel kapcsolatos javaslat [COM(2011) 793 final] felülvizsgálata keretében megfogalmazott megoldásokkal, valamint egy, a fogyasztói jogviták online rendezésével kapcsolatos rendszer rendelet révén történő megteremtését [COM(2011) 794 final], amelyekről az EGSZB már kifejtette véleményét.⁽¹⁾ Az Európai Bizottságnak explicit módon meg kellene említenie a kollektív vagy csoportos keresetek benyújtásának lehetőségét kötelezettségzegés esetén, és azt a 11. cikkbe illeszteni.

1.10 Az EGSZB azt javasolja, hogy a rendelet szövegébe illesszék be a pénzügyi termékek távolsági vásárlóinak elállási jogára történő hivatkozást, amint azt a MiFID irányelv és a meglévő jogszabályok is előírják.

1.11 Az EGSZB megfontolásra érdemesnek tartja a pénzügyi termékekkel kapcsolatos kiemelt információkat tartalmazó dokumentumok egységes portálon való megjelenítésének lehetőségét. Ez megkönnyítené a különböző termékek összehasonlítását, illetve a piac átláthatóságának növelését.

1.12 Az EGSZB nem ért egyet a kiemelt információkat tartalmazó dokumentumok rendelkezésre bocsátására vonatkozóan javasolt kivételekkel; sőt úgy véli, hogy a távértékesítések esetében tervezett kivételt mindenképpen meg kell szüntetni, a többit pedig alaposan meg kellene fontolni. A banki vagy biztosítási ügyfeleknek a telefonos értékesítés előtt, kellő időben meg kell kapniuk a kiemelt információkat tartalmazó dokumentumokat.

1.13 Az EGSZB úgy véli, hogy a végfelhasználóra háruló tényleges költséget is fel kell tüntetni a kiemelt információkat tartalmazó dokumentumokban.

2. A javaslat tartalma

2.1 A vizsgált rendeletjavaslat célja a lakossági befektetési piac átláthatóságának javítása. Jelenleg nincsenek egyértelmű szabályok, melyek meghatároznák a közzétételi követelményeket, és a befektetőknek nincs lehetőségük alapos ismeretekre szert tenni azokat a kockázatokat illetően, amelyeknek befektetések ki vannak téve.

2.2 Megfelelő, egyértelmű és érthető tájékoztatás hiányában a lakossági befektetők indokolatlan árat fizethetnek, amelyek nem felelnek meg kockázati profiljuknak, vagy pedig eleshetnek más befektetési lehetőségektől.

2.3 Egy egységes, egyszerűsített és egységesített információk rendszer biztosítaná, hogy ezek az információk összehasonlíthatóak és érthetőek legyenek, ami növeli a piac átláthatóságát és hatékonyságát.

2.4 Ezen hiányosság orvoslása érdekében és az ÁÉKBV-knek szóló kiemelt befektetői információk rendszerének már megszerzett tapasztalataira támaszkodva az Európai Bizottság rövid, összehasonlítható és egységesített információkat tartalmazó dokumentum elfogadását javasolja, melyet a termék előállítója készít.

2.5 A rendelet formájától és szerkezetétől függetlenül minden olyan összetett termékre alkalmazandó, amelyet a pénzügyi szolgáltatási ágazat abból a célból állít elő, hogy olyan befektetési lehetőségeket kínáljon a lakossági befektetők részére, amelyek esetében a befektetőnek kínált hozam egy vagy több eszköz hozamától vagy – egy kamatlábtól eltérő – referenciaérték teljesítményétől függ.

2.6 A kiemelt információkat tartalmazó dokumentumot a rendeletben megadott iránymutatás alapján kell elkészíteni, az Európai Bizottság pedig felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadása révén fenntartja magának a jogot arra, hogy további előírásokat és információkat illesszen be. A jogszabályok megsértése vagy a meghatározott követelmények nem teljesítése esetén az előállító kötelesege megtéríteni a lakossági befektetőnek okozott kárt.

2.7 A rendelet tartalmazza a panaszok és a jogorvoslatok benyújtásával, illetve az illetékes hatóságok között mielőbbi aktív együttműködéssel kapcsolatos eljárásokat. A tagállamok határozzák meg a közigazgatási szankciókat és intézkedéseket, amelyek hatékonyak, arányosak és visszatartó erejűek kell, hogy legyenek.

⁽¹⁾ HL C 181., 2012.6.21., 93. o. és HL C 181., 2012.6.21., 99. o.

2.8 Az átmeneti és záró rendelkezések előírják többek között, hogy az ÁÉKBV-knak szóló kiemelt befektetői információkra vonatkozó szabályozása a rendelet hatálybalépését követő öt éven belül változatlan marad. A javasolt rendeletet négy évvel a hatálybalépését követően felülvizsgálják; ekkor születik döntés a 2009/65/EK irányelvben ⁽²⁾ előírt rendelkezések fenntartásáról, mely irányelv pontosan az ÁÉKBV-k közzétételi kötelezettségeivel foglalkozik.

3. Általános megjegyzések

3.1 Az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság (EGSZB) a Zöld könyv az egységes piaci lakossági pénzügyi szolgáltatásokról ⁽³⁾ szóló 2008. januári véleménye óta sürget intézkedéseket annak érdekében, hogy a lakossági befektetőknek szóló tájékoztatás egyértelmű, kimerítő, lényegi és átlátható legyen, különösen a csomagolt és strukturált termékek tekintetében.

3.2 A pénzügyi termékek előállítói és a lakossági befektetők közötti tájékoztatási aszimmetriát jelentősen csökkentő intézkedések elfogadása az egyik elengedhetetlen feltétele az egységes pénzügyi piac megteremtésének, ahol világos, pontos, egyszerű és összehasonlítható információk áramlanak. Az Európai Bizottság javaslata a helyes irányba mutat.

3.3 A kevésbé szigorú és költséges szabályok, illetve más, normatívabb előírások közötti szabályozási arbitrázs lehetősége torzítaná a piacot, akadályozva ezáltal a valódi, átlátható és hatékony egységes pénzügyi piac megteremtését.

3.3.1 Egy uniós szinten egységesített információs modell elfogadása elengedhetetlen egy integrált, határokon átnyúló piac fejlesztésének elősegítéséhez. Az egyes országok közötti jelenlegi szabályozási különbségek tisztességtelen versenyelőnyt teremtenek azon vállalkozások számára, amelyek olyan országokban működnek, ahol nem rónak rájuk kötelezettségeket, és amelyek könnyen kínálhatnak olyan termékeket, amelyek komoly kockázatokat rejthetnek magukban.

3.4 Ezen az általános alapon az EGSZB egyetért mind az EUMSZ 114. cikkére történő hivatkozással, mind pedig a rendelet elfogadására esett választással. Az EGSZB már számos alkalommal kiállt e mellett az eszköz mellett, a legjobb megoldást látva benne a pénzügyi szabályozás strukturálásához, elkerülve a túlszabályozás (*goldplating*) és a kimazsolázás (*cherry picking*) jelenségeit, melyek tipikus jellemzői a pénzügyi tevékenységekre vonatkozó irányelvek átültetésének. Teljesen megalapozottnak tűnik az Európai Unióról szóló szerződés 5. cikkének alkalmazása, mely a szubszidiaritás és az arányosság elveire vonatkozik.

3.5 Információkat kell nyújtani a lehetséges nyereségekről, beleértve a termékhez kapcsolódó esetleges díjakat és jutalékokat. Ha a pénzügyi termék különböző pénznemeken alapul, figyelembe kell venni az átváltási kockázatot, és így kell kiszámítani a termék múltbeli teljesítményét, illetve azét a hivatalos

pénznemét, amelyben az kifejezésre kerül. A terméktájékoztatóban szerepelnie kell mind az eredeti pénznemben való ármegjelöléseknek, mind az ármegjelölésnek annak az országnak a pénznemében, amelyben a terméket forgalomba hozzák. Ez jelentősen növelné az érthetőséget és az összehasonlíthatóságot a lakossági befektetők számára.

3.6 Az EGSZB úgy véli, hogy az illetékes hatóságok részéről elengedhetetlen megerősíteni a felügyeleti tevékenységet mind nemzeti, mind pedig európai szinten. Komoly aggodalmának ad hangot az Európai Bizottság azon álláspontjával kapcsolatban, hogy az európai hatóságoknak nincs szükségük semmilyen megerősítésre az ebben a rendeletben számukra biztosított szerep tekintetében. A rájuk rótt egyre nagyobb felelősséget nem kíséri a rendelkezésre álló források megfelelő átértékelése. Például 2012. október 9-én az EBH teljes személyi állománya összesen 84 fő volt, rendkívül sok feladat ellátására. Ha további feladatokat tűzünk ki, miközben figyelmen kívül hagyjuk azt az állandósult szükségállapotot, amelyben ezeknek a hatóságoknak dolgozniuk kell, az a javasolt jogszabállyal ellentétes üzenetként lenne értelmezhető.

3.7 Az EGSZB hangsúlyozza azt a jelentős hatást, amelyet a tájékoztatókra vonatkozó szabályozás gyakorolt az ÁÉKBV befektetői számára. Európában a piac jelentős lendületet kapott, és az információs eszközök (kiemelt befektetői információk) átláthatósága lehetővé tette a piac hatékonyabb működését. A kiemelt információkat tartalmazó dokumentumban szereplő követelmények előrehaladottabbak, és az EGSZB mielőbbi elmozdulást sürget az egységes modell felé.

3.8 Az EGSZB sajnálattal fogadja, hogy semmilyen formában sem történik hivatkozás a harmadik országok termékeinek kihatásaira, és felkéri az Európai Bizottságot, hogy gondolja át egy ilyen tartalmú rendelkezés rendeletbe történő kifejezett beillesztésének szükségességét. Ezeknek a termékeknek a közvetítőit kell felelősnek tekinteni, és nem az előállítóit.

3.8.1 A 2007–2009. évi pénzügyi válságot a nagy amerikai pénzintézetek által előállított toxikus termékek jellemezték. Az úgynevezett *sub-prime*-ok rendkívül magas kockázati szinttel járó bővítőkötvényeknek bizonyultak, a három nagy hitelminősítő intézet pedig mind tévedett ezen értékpapírok megbízhatóságát tekintve. Annak érdekében, hogy eladhatóak legyenek a harmadik országok által kidolgozott termékek, a viszonteladóknak vállalniuk kell a termék előállítójának felelősségét, akit az európai rendelet nem kötelezhet közvetlenül a kiemelt információkat tartalmazó dokumentum kidolgozására.

3.9 A pénzügyi piac töredezettsége egy másik olyan probléma, amelynek megoldásához e rendelet hozzájárulhat. Mindaddig a különféle rendelkezések megakadályozták a nemzeti piacok valódi integrációját, ez a sokszínű szabályozás pedig hátrányára válik a határokon átnyúló piacnak, mivel növeli a költségeket és elősegíti a szigorúbb, valamint a fogyasztót inkább védő szabályozások alóli kibújást.

⁽²⁾ HL L 302., 2009.11.17., 32. o.

⁽³⁾ HL C 151., 2008.6.17., 1. o.

3.9.1 Alapvető jelentőséggel bír a fogyasztóknak szóló pénzügyi oktatási programok támogatása. Egyik saját kezdeményezésű véleményében ⁽⁴⁾ az EGSZB a következőket állapítja meg: „A pénzügyi oktatás végeredményben a pénzügyi rendszerbe vetett bizalom fenntartásának és a pénzügyi termékekkel kapcsolatos felelős fogyasztói magatartás gyakorlásának kulcselve.”

3.10 Az EGSZB véleménye szerint a konkrét hatáselemzésekben ajánlatos a kidolgozás alatt álló szabályozás teljességét és a kapcsolódó költségeket figyelembe venni: az indokolatlan túlszabályozás kiszámíthatatlan veszteségekkel járhat nemcsak a pénzügyi ipar, hanem a gazdaság egésze számára. Ha leáll a finanszírozás motorja, az előzmények nélküli válságot okozhat, amint azt a több száz milliárd euró veszteségre és a néhány országban drámai hatású gazdasági válságra vonatkozó közelmúltbeli tapasztalatok is alátámasztják.

3.11 Az európai bizottsági javaslat kizárólag felelőségükkel és a szankciók rendszerével összefüggésben hivatkozik az értékesítőkre. Egyáltalán nem esik szó a pénzügyi termékek értékesítő vállalati alkalmazottak szükséges képzéséről, sem pedig annak szükségességéről, hogy jelentősen korlátozni kell a specifikus termékek értékesítése és a legsikeresebb alkalmazottaknak adott teljesítményprémiumok közötti kapcsolatot. Mivel az új MIFID-irányelv foglalkozik ezzel a szemponttal, és mivel alapvető jelentőséggel bír, az EGSZB azt javasolja, hogy illeszkedjen be a rendeletbe egy, az említett irányelvre történő kifejezett hivatkozást.

3.11.1 Az EGSZB több alkalommal megállapította, hogy a toxikus, alkalmatlan vagy igen kockázatos termékek válogatás és korrekt információszolgáltatás nélküli értékesítésének – hatalmas veszteségeket okozva a betéteseknek – egyik fő oka a pénzügyi és bankvállalatok által követett esztelen politika volt, amelynek értelmében nagyon rövid időszakra vonatkozó eredményekhez kötött „kozmosz” mértékű bónuszokat osztottak a menedzsereknek.

3.11.2 Ezeknek az eredményeknek az elérése érdekében tisztességtelen gyakorlatokat folytattak, amelyeket a bíróság napjainkban azzal büntet, hogy néhány bankot és pénzügyi vállalatot arra kötelez, hogy hatalmas visszafizetéseket eszközöljenek saját ügyfeleiknek. Egyebek mellett az értékesítő részére magas fizetéssel járó termékek minden áron való értékesítésén alapuló fizetési konstrukciókat alkalmazó intézményekről van szó, ahol minden értékesítési pontnak egy teljesítendő célkitűzést határoztak meg. Ezek az értékesítési rendszerek beválhatnak egy hentesüzlet esetében, de nem egy olyan banknál, amely az egy élet alatt összegyűjtött megtakarításokat kezeli!

3.11.3 Valamennyi életbeléptetett intézkedés ellenére keserűséggel kell megállapítanunk, hogy továbbra is zavartalanul üzhetik ezeket a tisztességtelen gyakorlatokat, példa erre legutóbbi a Libor-ügy, amikor is a rendkívüli haszon elérése érdekében a viszonyítási alapként használt kamatlábakat manipulálták. Ez a magatartás, amelyek az európai pénzügyi ipar csak igen kis hányadát érinti, rombolja az egész rendszer hírnevét és az évek munkájával felépített bizalmi tőkét. A pénzügyi közösség egészének meg kell őriznie az igen magas szintű és szigorú etikai normákat. A bankszövetségeknek súlyosan

büntetniük kell a fő magatartási elveket megsértő vállalatokat és személyeket, akár ki is zárva koncesszióikból a súlyosan jogsértő cselekmények által kompromittáltakat, megtiltva számukra mindenféle banki tevékenységet. Túl gyakran fordult elő, hogy hallgatásba burkolóztak a nyilvánvalóan törvénytelen, és emellett gyakran illegális viselkedésformákkal szemben.

3.12 Az EGSZB határozottan azt ajánlja az Európai Bizottságnak, hogy őrködjön a tagállamok által bevezetendő szankciók hatékonysága fölött. A pénzügyi területen elkövetett bűncselekmények és jogellenes cselekmények megítélését tekintve a nemzeti szabályozásokban számos eltérés van. Ezek az adott országok eltérő gazdasági és jogi kultúráinak következményei. Mivel az adminisztráció és igazságügy területén nincs lehetőség szankciókkal összekötött európai jogszabályok kibocsátására, az Európai Bizottságnak fel kell vállalnia, hogy a lehető legteljesebb mértékben egységesíti nem csupán a szabályozást, de a szankciós rendszert is. Fennáll annak a valós kockázata, hogy a szabályozási dömpingről áttérünk a szankcionálási dömpingre, azonos törvényekkel, de nagyon eltérő szankciókkal, aminek következtében a szereplők arra juthatnak, hogy ott fejtik ki tevékenységüket, ahol alacsonyabb a kockázat! Hogy a szabályozás hatékony és hatásos legyen, elengedhetetlenek a koordinációs intézkedések és a közös iránymutatások kidolgozása. Az EGSZB kívánatosnak tartja továbbá, hogy vegyék figyelembe a szankciók különböző típusait, amelyek egyes országokban adminisztratív, máshol jogi jellegűek.

4. Részletes megjegyzések

4.1 Az EGSZB úgy véli, hogy a javaslat egészében véve kiegyensúlyozott, bár az általános megjegyzésekben felvetett hiányosságokat tekintve javításra szorul.

4.2 Az EGSZB egyetért azzal a döntéssel, mely szerint a meglehetősen magas kockázattal jellemezhető termékekre kell összpontosítani a figyelmet, hogy ne terheljék feleslegesen a pénzügyi ipart olyan kötelezettségekkel, mint a valódi haszon nélküli tájékoztató dokumentumok rendelkezésre bocsátása.

4.3 Az EGSZB üdvözli, hogy a rendelet világosan meghatározza a felelőségek láncolatát, és nyilvánvalóvá teszi, hogy melyik szereplőnek kell a kiemelt információkat tartalmazó dokumentumot kidolgoznia. Az ezeknek a felelőségeknek a meghatározásával összefüggő bizonytalanság nehézségek forrása volt a múltban, mivel lehetetlen volt kideríteni, hogy a lakossági befektetők részére hatalmas veszteségeket okozó, hibás vagy megtévesztő információk szolgáltatása esetében ki ellen kell eljárni.

4.4 Az EGSZB támogatja az Európai Bizottság régóta várt döntését, amely az ÁÉKBV esetében alkalmazott megoldás mintájára egy rövid információs eszközt kíván bevezetni, amelynek a megfogalmazása tömör és az átlagember számára is érthető, elkerüli a szakzsargon, és a más termékekkel való összehasonlíthatóság érdekében egységes formában jelenik meg. A 8. cikk felsorolja a kiemelt információkat tartalmazó dokumentumban szerepeltetendő információk világos és teljes listáját, kibővítve azokkal a valós költségekkel, amelyeket a lakossági befektetőknek kell viselniük.

⁽⁴⁾ HL C 318., 2011.10.29., 24. o.

4.5 Ez a döntés azonban nem írja felül annak szükségességét, hogy folytatni kell a pénzügyi oktatás⁽⁵⁾ fejlesztését az iskolákban, a tanrend keretén belül, az informális oktatás területén, az idősek és a háztartásbeli nők között. A különösen sebezhető betétesek nem mindig rendelkeznek a szükséges alapvető ismeretekkel ahhoz, hogy teljességgel megérthessék a kiemelt információkat tartalmazó dokumentumokat, még akkor sem, ha leegyszerűsítik azokat. Az EGSZB annak hangsúlyozását ajánlja az Európai Bizottságnak – akár a javasolt rendelet új preambulumbekezdéseiben is –, hogy folytatni kell az alapvető pénzügyi oktatás elterjesztésére irányuló erőfeszítéseket.

4.6 Az EGSZB értékeli ezt az átláthatóságra irányuló első kísérletet, amely világossá kívánja tenni a költségeket, a kockázati profilt és a vizsgált termékek, illetve az azonosnak tekinthető termékek korábbi nyereségeire vonatkozó információkat.

4.7 A javasolt rendelet hatékonysága szempontjából elengedhetetlen annak a kötelezettségnek a megfogalmazása, hogy megfelelő időn belül biztosítani kell a kiemelt információkat tartalmazó dokumentumot, hogy a lakossági befektető teljes mértékben ismerje és tudatában legyen a kapcsolódó kockázatoknak. Az EGSZB kiemeli, hogy a dokumentum rendelkezésre bocsátására nem határoztak meg konkrét határidőket. „Az [befektetési termékre vonatkozó] ügylet megkötését kellő idővel megelőzően” választott megfogalmazás alkalmatlannak tűnik annak biztosítására, hogy a lakossági befektetőnek valamennyi hasznos információ a rendelkezésére áll. Az EGSZB nem támogatja a kiemelt információkat tartalmazó dokumentum rendelkezésre bocsátására vonatkozó kivételek bevezetését, különösen a távértékesítések esetében.

4.8 Az EGSZB célszerűnek tartaná, ha a rendelet szövege emlékeztetne a távértékesítésekre vonatkozó elállási lehetőségre, ahogyan ezt a pénzügyi tranzakciók esetében tervezik.

4.9 Az EGSZB nyomatékosan javasolja egy konkrét és ésszerű határidő elfogadását, amelyet közvetlenül bele kell foglalni a cikk szövegébe, ahelyett, hogy a későbbi, felhatalmazáson alapuló jogi aktusokra hivatkoznak, bizonytalanságban hagyva így a pénzügyi szektort a végrehajtást illetően. Az 5. cikknek megfelelően egyébként a termék értékesítését megelőzően el kell készíteni és az Interneten előzetesen közzé kell tenni a dokumentumot. Nem ésszerű, ha e szakaszban nem kerül sor a határidő meghatározására, ennek be nem tartása ugyanis a rendelet célkitűzéseinek és kötelezettségeinek a figyelmen kívül hagyását jelentené. Az ügylet megkötését legalább egy héttel megelőző határidő például ésszerűnek tűnik, ezalatt valamennyi szükséges információt be lehet gyűjteni, illetve tanácsot és magyarázatot lehet kérni. A befektető védelme így megfelelő, és a konkurens vételi ajánlatok összehasonlítására is ideje lenne. Ezzel összefüggésben az EGSZB nem támogatja a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok elfogadását. Ezek alkalmazását erősen korlátozni kellene, és tiszteletben kellene tartaniuk az EUMSZ 290. cikkében megfogalmazott formai és lényegi követelményeket, vagyis a nem lényegi elemekre kellene vonatkoznuk, amelyek esetében nem lehet más eszközök alkalmazása.

4.10 Az EGSZB egyetért a 9. cikk azon rendelkezéseivel, hogy el kell választani a marketing célú közleményeket a kiemelt információkat tartalmazó dokumentumtól, valamint

hogy ezek a közlemények nem állhatnak ellentmondásban a kiemelt információkat tartalmazó dokumentum tartalmával. Túl gyakran fordult elő, hogy a reklámok biztonságosként hirdették a toxikus termékeket, a tévedhetetlen hitelminősítő intézetek áldásával, amelyek bőkezűen osztogatták az AAA minősítést. Ki tudja miért, e termékek végül az európai befektetők kezébe kerültek.

4.11 Az Európai Bizottság a III. fejezetben a panaszokra, a jogorvoslatra és a hatóságok közötti együttműködésre vonatkozó rendelkezéseket, míg a IV. fejezetben a közigazgatási szankciókat és intézkedéseket szerepelteti. Fenntartva a korábbiakban megfogalmazott általános jellegű fenntartásait, az EGSZB határozottan üdvözli azon eljárásoknak, módzatoknak és feltételeknek a részletes meghatározását, amelyek a jogi eljárásoktól eltérő megoldásokkal kívánják a pénzügyi termékekre vonatkozó lakossági befektetések területén jelentkező vitákat rendezni.

4.11.1 Az EGSZB véleménye szerint teljességgel elengedhetetlen az illetékes hatóságok közötti együttműködés. Számos korábbi véleményében nem csupán ajánlások megfogalmazását tűzte ki célul, hanem olyan jogszabályokét is, amelyek arra kötelezik a nemzeti hatóságokat, hogy a nemzeti jog és eljárások szerint lehetséges legnagyobb mértékben működjenek együtt. Nyilvánvaló ellentmondás esetében a szubszidiaritási elvnek megfelelően az ellentétben álló nemzeti jogszabályokat semmisnek kellene nyilvánítani.

4.12 Az EGSZB véleménye szerint a 22. cikk is tartalmaz egy olyan mondatot, amely a jövőben viták forrása lehet. Az a kiegészítő büntetés mellett, amelynek megfelelően a nyilvánosság tudomására kell hozni a rendelet megsértésének típusára és a jogsértést felelős személyre vonatkozó információkat – amely rendelkezéssel az EGSZB teljes mértékben egyetért – az is szerepel e cikkben, hogy „kivéve, ha a közzététel súlyosan kockáztatná a pénzügyi piacok működését”. Nem világos, hogy melyik szereplőnek kell felmérnie a súlyos kockázatot: az Európai Bizottságnak? A nemzeti hatóságoknak? Az európai felügyelő hatóságoknak? Ezen túlmenően nem történik említés arról az esetről, ha a rendeletben szereplő kötelezettségeket egyidejűleg több tagállam is megsérti. Ki dönt? És mi történik, ha egy hatóság úgy dönt, hogy a közzététel zavarja a pénzügyi piacokat, egy másik pedig ennek ellenkezőjét állítja? Milyen eljárást kell alkalmazni? Mindezeket a kérdéseket a rendelet közzététele előtt tisztázni kell. A rendeletnek természeténél fogva egyszerűnek, világosnak és azonnal alkalmazhatónak kell lennie, továbbá megfogalmazásánál fogva ki kell zárnia azoknak az ellentmondásoknak a főlösleges kockázatát, amelyek hátrányosan érinthetik az európai érdekeket.

4.13 Az Európai Bizottság továbbra is olyan javaslatokat terjeszt elő, amelyek számos felhatalmazáson alapuló jogi aktust tartalmaznak. Az EGSZB több alkalommal is fenntartásának adott hangot e gyakorlatok legitimitását, tényleges szükségességét, valamint az EUMSZ 290., a felhatalmazáson alapuló jogi aktusokról szóló, valamint 291., a végrehajtási aktusokról szóló cikkével való összhangjukat illetően. Az EGSZB ez alkalommal is meg kívánja jegyezni, hogy az Európai Bizottság olyan megoldásokat javasol, amelyek alapvető szabályozási elemeket érintenek. A 8. cikk (2) bekezdése például kitér a dokumentumokba belefoglalandó kiemelt információk formája

(5) HL C 318., 2011.10.29., 24. o.

és tartalma részleteinek meghatározására, az esetleges egyéb információkra, valamint az egységes formára – gyakorlatilag a rendelet 90 %-ára. A 10. cikk (2) bekezdés értelmében kapott felhatalmazás az információk tartalmára és felülvizsgálatának módozataira, és ezek esetleges módosítására vonatkozik. A 12. cikk (4) bekezdése értelmében kapott felhatalmazás végül a dokumentum rendelkezésre bocsátását érintő követelménynek való megfelelés teljesítésére, valamint e dokumentum rendelkezésre bocsátásának módjára és határidejére vonatkozik, amit e véleményben már kritikával illettünk.

4.14 Az EGSZB felveti a kérdést, hogy ténylegesen szükségese-e a felhatalmazáson alapuló jogi aktusok, és illeszkednek-e a vizsgált rendelet logikájába. Magától értetődő, hogy a felhatalmazáson alapuló jogi aktusokat sokkal könnyebb kezelni, mindazonáltal szigorúan meg kell felelniük a Szerződés rendelkezéseinek. Az Európai Bizottságnak az adott témában született közleménye ⁽⁶⁾ a következőket állapítja meg: „A 2007. december 13-án Lisszabonban aláírt szerződéssel létrehozott, az Európai Unió működéséről szóló szerződés (a továbbiakban:

az új Szerződés) 290. cikke lehetővé teszi a jogalkotó számára, hogy felhatalmazza a Bizottságot olyan általános hatályú nem jogalkotási aktusok elfogadására, amelyek **a jogalkotási aktusok egyes nem alapvető rendelkezéseit kiegészítik, illetve módosítják.**”

4.15 Az EGSZB véleménye szerint azonban a felhatalmazáson alapuló jogi aktusokra vonatkozóan előterjesztett európai bizottsági javaslatok a jogalkotási aktus alapvető jelentőségű, mértékadó elemei.

4.16 Végezetül az EGSZB nem támogatja azt a döntést, hogy a következő öt évben változatlanul hagyják az ÁÉKBV tájékoztatási kötelezettségére vonatkozó rendelkezést, és a vizsgált rendelet elfogadását követő két évben megtartandó felülvizsgálat lehetőségének megfontolását ajánlja az Európai Bizottságnak, annak érdekében, hogy mielőbb megvalósuljon a befektetőknek szóló, bármilyen típusú pénzügyi termékre vonatkozó kiemelt jelentőségű dokumentumok egységesítése.

Kelt Brüsszelben, 2012. november 14-én.

az Európai Gazdasági és Szociális Bizottság
elnöke

Staffan NILSSON

⁽⁶⁾ COM(2009) 673 final, 2009. december 9.